

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เมืองไทยเป็นชาติที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งบนดินและในน้ำ สังคมที่อยู่อย่างสงบสุข มีรูปแบบทางวัฒนธรรมของตนเองและได้สืบทอดจากอดีตจนถึงปัจจุบัน คืองานหัตถกรรมพื้นบ้าน ที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวัน มีรูปแบบที่เรียบง่าย ใช้วัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่นของตนเอง ชีวิตของชาวชนบทไทยผูกพันกับเกษตรกรรมมาช้านาน จึงมีเครื่องมือเครื่องใช้ จากฝีมือชาวบ้านเองเป็นจำนวนมาก กรรมวิธีการผลิต ลวดลายและรูปแบบของงานหัตถกรรมจะเป็นการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษให้ลูกหลานของคนในครอบครัว

มนุษย์ได้เริ่มมีการพัฒนารูปแบบของใช้พื้นฐานขึ้นมาก่อน จำพวกเครื่องมือและของใช้ประจำวัน เช่น ค้อน ขวาน ช้อน ตะเกียบ จนกระทั่งเครื่องมือและของใช้ที่มีระบบกลไก ซับซ้อนมากขึ้น เช่น จักรยานยนต์ รถยนต์ เครื่องบิน เหตุที่เครื่องเรือนและของใช้ต่าง ๆ ได้มีการพัฒนาทั้งรูปแบบการใช้วัสดุ กระบวนการการผลิต เป็นลำดับมานั้น เนื่องจากความจำเป็น (Necessity) ทำให้เกิดความต้องการ (Need) เพื่อตอบสนองความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต เราไม่สามารถระบุได้ชัดเจนว่า เครื่องเรือนที่ใช้อยู่ทุกวันนี้ จุดกำเนิดมีมาอย่างไร ลองมองย้อนไปในยุคแรก ๆ ของมนุษย์สิ่งรอนั่งของมนุษย์อาจเป็นก้อนหินหรือไม้ก็โค่นรากของต้นไม้ มนุษย์รู้จักสังเกตและพบว่าถ้านั่งบนก้อนหินหรือขอนไม้จะนั่งสบายกว่านั่งพื้น ต่อมาเมื่อมนุษย์มีความเจริญมากขึ้น รู้จักประดิษฐ์อาวุธ รู้จักใช้เหล็กในการทำเครื่องมือ เครื่องใช้ ต้นไม้ถูกนำมาทำโต๊ะเก้าอี้แบบง่าย เพื่อสังคมมีความเจริญมากขึ้น (สาคร ตันธโชติ. 2528 : 28) ต่อมาเมื่อมนุษย์มีเวลาว่าง และความต้องการมากขึ้นก็เริ่มสนใจกับเครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ ด้วยการนำมาขัดเกลา ตกแต่งประดิษฐ์ประคองเพิ่มเติม เช่น การรู้จักเย็บกระดุมจากใยไม้ การนำเอาวัลย์ กิ่งไม้ ใบหญ้า มาขัด มาสาน จากการที่มนุษย์ในสมัยก่อนรู้จักการประดิษฐ์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตยังผลให้ใช้ชีวิตสะดวกสบายมากขึ้น สิ่งที่น่าบอกถึงความมีอารยธรรมของมนุษย์ ก็คือมนุษย์สามารถเพาะปลูก ทำภาชนะ เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ทำเครื่องนุ่งห่ม สร้างที่อยู่อาศัยขึ้นเอง ตลอดจนมีพิธีกรรมต่าง ๆ

เครื่องจักสานเป็นหัตถกรรมชนิดหนึ่งที่มนุษย์เพียรสร้างขึ้นมา เพื่อสนองประโยชน์

ต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต ซึ่งนับเป็นผลงานศิลปะได้ เพราะมีคุณสมบัติพิเศษ คือ ความงดงาม ซึ่งเข้าใจว่าเป็นผลพลอยได้จากการที่ได้สร้างงานหัตถกรรมเหล่านั้นด้วยฝีมืออันประณีต จนบางชิ้นมีรูปลักษณะที่ไม่น่าจะนำมาใช้สอยเลย ทั้งนี้ เพราะเป็นการสร้างขึ้นด้วย จิตใจที่บริสุทธิ์ ในบรรดางานหัตถกรรมประเภทต่าง ๆ เช่น เครื่องปั้นดินเผา โลหะ ทองคำ เครื่องเงิน เครื่องจักสาน มีความเก่าแก่ที่สุด (ประชิด ทิณบุตร. 2533 : 2) เป็นงานที่รู้จักกันดีในบรรดามนุษย์ทุกชาติและทุกภาษาในโลก เครื่องจักสาน ในระยะเริ่มแรกนั้นเข้าใจว่ามีลักษณะหยาบมนุษย์รู้จักนำเอากิ่งไม้มาขัดหรือสานเข้าให้เป็นเครื่องหาบหาม หรือกระโถมที่หักอาศัยแล้ว วิวัฒนาการต่อมาจนทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้และภาชนะต่าง ๆ มีลักษณะประณีตขึ้นโดยลำดับ สำหรับวัสดุนั้น มนุษย์ได้พยายามใช้วัสดุใกล้มือทำการจักสานให้เกิดเป็นรูปร่าง และลักษณะที่ใช้ประโยชน์ได้ สะดวกและสวยงามยิ่งขึ้น จนถึงที่สุด ดังที่ได้เห็นอยู่ในปัจจุบันนี้

ในทุกภาคและทุกจังหวัดของประเทศไทย เราจะพบเห็นเครื่องจักสานชนิดต่าง ๆ มีอยู่โดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นเรือกสวนไร่นา ในหมู่บ้าน ในร้านค้าและตลาดในเมือง เพราะเครื่องจักสานเป็นเครื่องใช้ประจำบ้านที่สำคัญยิ่งซึ่งทุกคนต้องใช้ ประกอบกับความจำเป็นทางด้านเศรษฐกิจของชนบทไทย จึงทำให้ต้องทำเครื่องจักสานเป็นเครื่องใช้ด้วยตนเอง และที่เหลือก็แลกเปลี่ยนหรือขายให้เพื่อนบ้านด้วย (มาโนช กงกระนั้นนท์. 2447 : 12) ภาคเหนือของประเทศไทย ได้พบว่าการผลิตเครื่องจักสานที่บ้านป่าบง ตำบลป่าบง อำเภอสาเกี จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีการผลิตเครื่องจักสานไม้ไผ่ที่มีชื่อเสียง สามารถจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ ที่ภาคกลางพบการจักสานที่เป็นรูปแบบของปลาตะเพียนโบราณที่ ชุมชนหัวแหลม ตำบลท่าวาสกรี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ปลาตะเพียนสาน เป็นงานจักสานพื้นบ้านสันนิษฐานว่า ได้แรงบันดาลใจจากการพบเห็นสีสัน รูปร่างและความสวยงามตามธรรมชาติของปลา มีการพัฒนาหลาย ๆ ด้านเช่น รูปร่างที่ใหญ่ขึ้น มีสีสันที่มากตามจินตนาการผู้ผลิต สิ่งสำคัญคือ หน้าที่ใช้สอยที่ต่างกันออกไปโดยเฉพาะเป็นของที่ระลึก นำไปตกแต่งอาคารบ้านเรือน เป็นของชำร่วย หรือแม้กระทั่งเป็นเครื่องรา (วรเดช อภิชาติตรากุล. 2542 : 25) นอกจากนี้ทางภาคตะวันออกเฉียงมีการจักสานที่เป็นสื่ออกที่ ศูนย์ทอเสื่อบ้านเสม็ดงาม ได้รับรางวัล สุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จังหวัดจันทบุรี และการได้รับรางวัลการันตีขึ้นนี้เอง ทำให้ทุกวันนี้มีออร์เคอร์ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ สหรัฐอเมริกาและญี่ปุ่น ทางภาคใต้ของประเทศไทยพบการทำจักสานจากย่านลิเภานิยมใช้ในหมู่เจ้านายและคนชั้นสูง มักจะเลี่ยมเงิน ทองและนาก มักออกมาในรูปแบบกระเป๋าสตรีเขียนหมากและกล่องใส่บุหรี่ ภาชนะยาลิเภากลายเป็นของที่มีค่ามากเนื่องจากต้องใช้เวลา ความอดทน และความประณีตในการผลิตมาก นอกจากยาลิเภาแล้วยังพบการจักสานเป็นสื่อด้วยใบดอกลำเจียก หรือที่เรียกว่า เสื่อป่าหนัน ที่ชุมชนบ้านคลองหมาก ตำบล

คลองขนาน อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ชุมชนนี้รู้จักการสานเสื่อปาหนันมากกว่าร้อย ๆ ปี ส่วนมากเสื่อที่สานด้วยวิธีประณีตและละเอียดละออจะใช้ในพิธีแต่งงาน ตามยอดมูมต่าง ๆ จะติดกระจกและปักด้วยไหมทองคั้นทอง เรียกว่า “ขอลสาต” เครื่องจักสานของภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือภาคอีสาน ส่วนมากจะเป็นเครื่องจักสานที่ใช้ในชีวิตประจำวันและสานด้วยไม้ไผ่ เช่น กระจิบข้าว หวดนึ่งข้าว กระจุง ครุ เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก และการเกษตรกรรมนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยเครื่องมือเครื่องใช้จากการสาน เพราะเป็นวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นมาผลิตด้วยตัวเองซึ่งการจักสานเครื่องมือเครื่องใช้ก็มีปรากฏตามหมู่บ้านของชนบทโดยทั่วไป แต่ที่มีฝีมือแปลกและประณีตเป็นเครื่องจักสานลวดลายเหมือนจิตที่อยู่ในผ้า เช่น จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดมหาสารคาม ราคาแพงกว่าเครื่องจักสานทั่วไป (วินัย วิริยะปานนท์. 2533 : 102) เสื่อกลายมัดหมี่ หมู่ที่ 1 บ้านโนนสมบูรณ์ ตำบลนาหมอม้า อำเภอเมืองจังหวัดอำนาจเจริญ มีลักษณะเด่นของผลิตภัณฑ์ คือ ประการที่หนึ่งลวดลายมีเอกลักษณ์ เช่น ลายสายฝนลายดอกแก้ว ลายกระเช้าสีดา การพัฒนาจากลายขัดและลายพื้นฐานเรขาคณิต เป็นลายสายฝนลายดอกแก้ว ลายมัดหมี่มงกุฎและลายกระเช้าสีดา ซึ่งพัฒนามาจากลายผ้าไหม ประการที่สอง สีสวยงาม เช่น สีนํ้าตาลเข้ม สีนํ้าตาลอ่อน และสีธรรมชาติประการที่สาม คุณภาพดีและไม่ขึ้นรา เสื่อทอบ้านแพงเป็นเสื่อทอที่มีคุณภาพที่ดีที่สุด

งานหัตถกรรมเป็นงานที่น่าสนใจและเป็นที่ยอมรับมาก เนื่องจากเป็นงานที่ขายฝีมือของผู้ผลิตและนอกจากนี้ชาวต่างชาติยังเห็นคุณค่าของงานทำมือ (Hand Made) ทั้งยังเป็นงานจากพื้นบ้านและใช้วัสดุที่ทำมาจากธรรมชาติ อีกทั้งยังมีการออกแบบสร้างสรรค์ชิ้นงานให้น่าสนใจและแปลกใหม่อยู่เสมอจากความสำคัญดังกล่าว ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันทำให้ต้องการที่ศึกษาเพื่อที่จะพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ ให้มีความแปลกใหม่ และมีคุณภาพที่ดีกว่าเดิมแต่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์และคงเอกลักษณ์ของความเป็นไทยอยู่ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การสร้างงานทั้งในเมืองและในชนบท ซึ่งเป็นอาชีพหลักและอาชีพเสริมให้เกิดรายได้แก่ประชาชนในสถานะเศรษฐกิจที่ซบเซานำไปสู่การพอกินและการสร้างชีวิตใหม่ให้กับคนไทย ให้กลับมาขึ้นบนลำแข้งตัวเองได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรีนอกจากนี้ยังผลให้การดำรงชีวิตอันอบอุ่นของราษฎรในชนบทที่ยั่งยืนจึงเห็นสมควรที่จะศึกษาเรื่องนี้ให้เข้าใจเพื่อที่จะพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความแปลกใหม่และมีคุณภาพดีกว่าเดิมแต่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของเสื่อทอและเอกลักษณ์ความเป็นไทยไว้อย่างเดิม ทั้งนี้ยังเป็นจากปลูกจิตสำนึกของท้องถิ่นในเรื่องหัตถกรรมของชุมชนอีกด้วย

จุดประสงค์ของการวิจัย

วิธีผลิตเครื่องจักสานในหลาย ๆ แห่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย รวมทั้งเครื่องจักสานจากกก ซึ่งเป็นการผลิตแบบดั้งเดิมสืบทอดมาจากบรรพบุรุษผสมผสานกับวิทยาการสมัยใหม่ที่เข้ามาช่วยให้เกิดความสะดวกและรวดเร็วขึ้น แต่ทั้งนี้วิธีการผลิตตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ในกาผลิตล้วนแต่เป็นกระบวนการและขั้นตอนที่เรียบง่ายและไม่ซับซ้อน ในการศึกษาครั้งนี้จึงตั้งจุดมุ่งหมายไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานจากกก
2. เพื่อศึกษาการออกแบบใหม่ของรูปแบบเครื่องจักสานจากกก

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาค้นคว้าโครงการในรูปแบบเครื่องจักสานจากกก จะทำให้ทราบความสัมพันธ์หรือรอยต่อทางวัฒนธรรมจากชุมชนในอดีตจนกระทั่งในชุมชนสมัยปัจจุบันซึ่งแยกกล่าวถึงความสำคัญในการวิจัยได้ดังนี้

1. ทำให้ทราบถึงพัฒนาการ หรือความเปลี่ยนแปลงรูปแบบ เครื่องจักสานจากกก
2. ทำให้ทราบถึงความนิยม (tradition Fashion) ของการผลิตเครื่องจักสานจากกก ตลอดจนความนิยมในการใช้เครื่องมือประกอบการผลิตเครื่องจักสานจากกก เทคโนโลยีการผลิต และการใช้เครื่องมือประกอบการผลิตของช่างทำเครื่องจักสานจากกก
3. เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการผลิตเครื่องจักสานจากกก เทคโนโลยีการผลิตและการใช้เครื่องมือประกอบการผลิตของช่างทำเครื่องจักสานจากกก
4. เพื่อให้ทราบถึงความสัมพันธ์หรือความต่อเนื่องของวิธีการผลิตเครื่องจักสานในยุคโบราณที่มีการจุดค้นพบทางโบราณคดี กับวิธีการผลิตที่ยังกระทำอยู่ในปัจจุบัน
5. เพื่อให้ผู้สนใจศึกษาเกี่ยวกับเครื่องจักสานจากกก ได้ใช้ข้อมูลหรือแนวทางในการสร้างสรรค์การผลิต การอนุรักษ์ ส่งเสริมเผยแพร่ และการพัฒนาเครื่องจักสานจากกก ในปัจจุบันต่อไป
6. ด้านการอนุรักษ์ศิลปหัตถกรรม ซึ่งช่วยให้ผู้ประกอบการอาชีพผลิตเครื่องจักสานจากกก ได้เห็นความสำคัญและมีความภาคภูมิใจในอาชีพของตนยิ่งขึ้น

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

เอกสารที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าโครงการผลิตเครื่องจักสานจากกกซึ่งเน้นทางด้านการผลิตและรูปแบบทางวัฒนธรรม ได้แบ่งเอกสารออกเป็นสองกลุ่ม ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวกับงานหัตถกรรมการจักสาน
2. เอกสารที่เกี่ยวกับการออกแบบและตกแต่ง

ข้อมูลจากทางเอกสาร (Documentary Data) ทั้งสองกลุ่มดังกล่าว ได้เลือกสรรเอกสาร ซึ่งเป็นผลงานทางวิชาการของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องเครื่องจักสานหรือเครื่องจักสานจากกกทั้งของชาวไทยและชาวต่างประเทศ ที่ได้ทำการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดในบทต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. บริเวณที่ทำการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าโครงการเป็นการศึกษาระบบวิถีการผลิต และเทคโนโลยีการผลิตเครื่องจักสาน จากกก โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ณ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม และมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. ขั้นตอนการผลิตเครื่องจักสานจากกก

ศึกษาวิธีการหรือเทคโนโลยีการผลิต และขั้นตอนการผลิตเครื่องจักสานจากกก ตลอดจนอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องแบ่งออกดังนี้

- 2.1 อุปกรณ์หรือเครื่องมือที่เกี่ยวข้อง
- 2.2 แหล่งวัตถุดิบและการเตรียมวัตถุดิบ
- 2.3 วิธีการจักสานและการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์
- 2.4 การตกแต่งเก็บรายละเอียด
- 2.5 ลักษณะและรูปแบบของเครื่องจักสานจากกก

3. การสืบเนื่องหรือประเพณีนิยม

ศึกษาถึงความสัมพันธ์ที่แสดงถึงการสืบเนื่อง การผลิตเครื่องจักสานที่พบจากชุมชนโบราณในอดีตมาจนกระทั่งปัจจุบัน โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเครื่องจักสานจากกกแบบพื้นบ้าน ในลักษณะของประเพณีนิยม

วิธีการวิจัย

การวิจัยถึงการผลิตและเทคนิค โน โลยีการผลิตเครื่องจักสานจากกก เป็นการวิจัยเชิงมานุษยวิทยาผสมผสานกับการศึกษาค้นคว้าโครงการเชิงประวัติศาสตร์ โดยได้จัดลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การเก็บข้อมูล

1.1 ข้อมูลจากเอกสารงานหัตถกรรมการจักสาน ในการศึกษาถึงความสัมพันธ์หรือความเกี่ยวเนื่องที่เป็นรอยต่อทางวัฒนธรรมในการผลิตเครื่องจักสานจากกกกับการผลิตเครื่องจักสานที่มีในอดีตด้วยการเปรียบเทียบส่วนของลวดลายในการสาน กรรมวิในการผลิตอุปกรณ์และเครื่องมือและรูปแบบผลิตภัณฑ์

1.2 ข้อมูลจากเอกสารการออกแบบและตกแต่ง

1.3 ข้อมูลจากการทดลองและปฏิบัติและบริเวณสัมพันธ์ข้อมูลต่อไปนี้เก็บจากบริเวณสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้อง คือ

1.3.1 ข้อมูลที่เกี่ยวกับกรรมวิธีการผลิตและขั้นตอนต่าง ๆ ของการผลิตเครื่องจักสานจากกก

1.3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่ประกอบการผลิตเครื่องจักสานจากกก

1.3.3 ข้อมูลเกี่ยวกับตัวอย่างเครื่องจักสานจากกกทุกชนิด

1.4 ข้อมูลการสำรวจ สังเกตและทดลองปฏิบัติ

1.4.1 สำรวจลักษณะสภาพภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้องตามสภาพภูมิศาสตร์ โดยเฉพาะแหล่งวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเครื่องจักสานจากกก

1.4.2 การสังเกตได้ใช้วิธีการสังเกตอย่างต่อเนื่องถึงลำดับขั้นตอน เทคนิควิธีการผลิตเครื่องจักสานจากกก

1.4.3 การทดลองปฏิบัติ ใช้วิธีการสัมภาษณ์ช่างทำเครื่องจักสานจากกกและผู้เกี่ยวข้องกับการผลิตเครื่องจักสานจากกกและลงมือปฏิบัติ

2. การจัดระบบข้อมูล

ได้แบ่งข้อมูลเป็นสองกลุ่ม ได้แก่

2.1 ข้อมูลที่ได้จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.2 ข้อมูลจากการทดลองปฏิบัติ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ได้จัดระบบข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากข้อ 1.1 – 1.4 ซึ่งแบ่งออกเป็น

2 ส่วน คือ ข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลจากการทดลองปฏิบัติ จัดระเบียบข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์และการเสนอผลการวิจัยการวิเคราะห์นั้น ได้วิเคราะห์ตามลำดับขั้นตอน คือ

- 3.1 การประมาณค่า
- 3.2 การตีความ
- 3.3 การวิเคราะห์
- 3.4 การลงความเห็น

โดยการวิเคราะห์ตามหลักการวิจัยทางมานุษยวิทยาทางการออกแบบทางและทางการวิเคราะห์เจาะจง

4. การเสนอผลงานการศึกษาค้นคว้าโครงการ

จะได้เสนอผลงานทางการศึกษาค้นคว้าโครงการด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ โดยใช้ข้อมูลทั้งประเภทปฐมภูมิและทุติยภูมิ

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้สื่อความหมายในการศึกษาค้นคว้าโครงการนี้ การสื่อความหมายเป็นการเฉพาะ จึงได้กำหนดนิยามศัพท์ที่ใช้เฉพาะการศึกษาค้นคว้าโครงการครั้งนี้ ดังนี้

1. ต้นกก (Reed) กกเป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยว มีหัวอยู่ใต้ดินแบบเหง้าบางชนิด ที่เราใช้คือ อาการพวกคาร์โบไฮเดรต ขึ้นอยู่ในที่ลุ่มเช่นเดียวกับข้าว กกเป็นพืชที่ชอบขึ้นตามหนองน้ำ คลอง บึง นา ลุ่มที่มีน้ำขังเจริญงอกงามดีในดิน โคลนสีดำ ดินเหนียว และดินร่วนปนทราย

2. หัตถกรรม (Craft) หมายถึง เครื่องมือเครื่องใช้ที่ใช่มือผลิตเป็นหลัก เช่น การปั้นการแกะสลัก ซึ่งเกิดจากฝีมือคนเดียวหรือมากกว่าหนึ่งคน

3. พื้นบ้าน (Folk) หมายถึง ประชาชนทั่วไปซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของสังคมที่รักษาดินนิยมนิสัยที่สืบทอดกันมา เป็นลักษณะของการเลี้ยงชีพที่คล้ายคลึงกัน พูดภาษาเดียวกัน นับถือศาสนาเดียวกัน มีขนบธรรมเนียมประเพณีเดียวกัน

4. การออกแบบ (Design) เป็นการสร้างสรรค์ ผลงานขึ้นโดยไม่ลอกเลียนของเดิมหรือความคิดเดิมที่มีมาก่อน เพื่อสนองความต้องการประโยชน์ในด้านจิตใจและร่างกาย หรือความต้องการด้านอื่น ๆ

5. โคมไฟ (Lamp) หมายถึง ผลิตภัณฑ์โคมไฟจากต้นกก